

מהנעשה במכון איילון

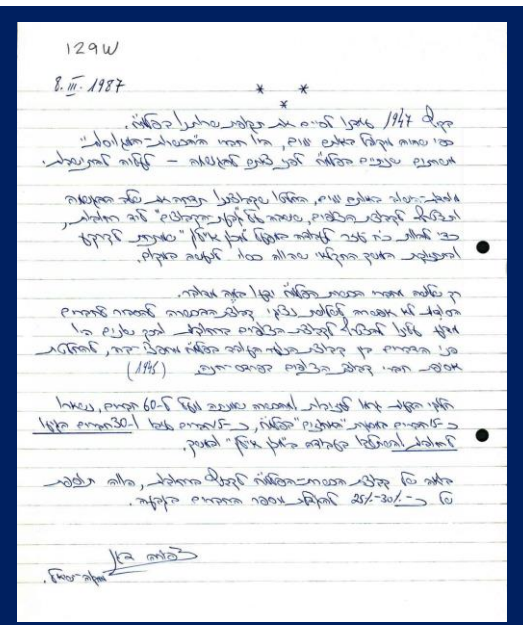
מאי 2026



סיור לתלמידי כיתה ד' מבי"ס אלון מעלה החמישה בהדרכתה של מירי הרשקו. צילום: גלית רוסיאנסקי



מפגש עובדי חברת HP INDIGO צילום: גלית אמנו



סיפורה של קבוצת הפלמ"ח שהגיעה למכון איילון. ציפיקה דגן

לכל ידידנו,

חודש נוסף עבר ושוב אנחנו נפגשים, בחודש מאי ביקרו במכון איילון 5687 מבקרים.

החודש הגיעו לפעילות "יום צופה" שלושה שבטים: שבט דותן מאשדוד, שבט עתיד מחולון ושבט עומר גם הם מחולון. את הפעילות הם קיימו בחורשה שלנו.

עדת הצופים, שנקראים גם הצופים הדתיים, ערכו מפגש ערב למתנדבים שלהם, שכלל סיור וארוחה.

חברת HP INDIGO קיימו מפגש עובדים לחג השבועות באולם הכנסים שלנו.

גם חברת נובה קיימה כנס לעובדים באולם הכנסים שלנו.

החודש נפרדנו בעצב מציפורה (ציפיקה) דגן, חברת הפלמ"ח שעבדה במפעל התחמושת. את ציפיקה נזכור תמיד בזכות המכתבים והמאמרים שכתבה בכתב ידה המיוחד. בדף הבא תוכלו לקרוא על ציפיקה.

בידידות

לירון קליין וצוות מכון איילון

חידת החודש

מי פוצץ את הרכבת הבריטית
בשער הקיבוץ ב - 29.2.1948?

א. הלח"י

ב. האצ"ל

ג. ההגנה

ד. הפלמ"ח

תשמעו סיפור - בין סליקים לערכים: סיפורה של צפורה דגן בימי הפלמ"ח -
מקורות: אינטרנט וארכיון מכון איילון

בעולם של היום, קשה לדמיין נערה בת 15 שמקבלת החלטה לשנות את פני ההיסטוריה. אבל עבור צפורה דגן, בשנת 1945, זו לא הייתה שאלה של "האם", אלא "איך". הצטרפותה לשורות הפלמ"ח הייתה תחילתו של מסע חיים השזור בסיפור הקמת המדינה.

בשנת 1947, בעוד היישוב העברי נערך למלחמה על קיומו, נשלחה צפורה למשימה חשאית במכון איילון. על פני השטח, היא וחבריה מקבוצת "הכשרת רגבים" הקימו קיבוץ תמים למראה ליד רחובות, עם מכבסה וגן ירק. אבל מתחת לאדמה, בעומק של שמונה מטרים, פעם הלב של המחתרת, מפעל סודי לייצור תחמושת.

במשך חודשים ארוכים ניהלה צפורה חיים כפולים. ביום היא הייתה חברת קיבוץ צעירה, ובשאר הזמן עובדת ייצור בלב ה"תעש" המחתרתי. הנשים במכון איילון לא היו רק תומכות לחימה. הן היו חיוניות לתהליך הייצור של כדורי ה-9 מ"מ עבור ה"סטן", הנשק ששימש את לוחמי הפלמ"ח וההגנה.

העבודה במכון הייתה כרוכה בסיכון אדיר. רעש המכונות הוסווה על ידי המכבסה שמעל, והחום בבטן האדמה היה כבד מנשוא. ובכל זאת, צפורה וחברותיה שמרו על סודיות מוחלטת, אפילו מפני קרוביהן. השתיקה הזו הייתה הנשק החזק ביותר שלהן.

צפורה דגן, מייצגת דור של נשים שלא חיפשו כותרות, אלא עשייה. אישה אשר הגדירה מחדש מהי עוצמה שקטה ומסירות נפש. ביום האישה הזה, כשאנו מבקרים במוזיאון של המועצה לשימור אתרי מורשת, אנו מציינים את הגיבורות השקופות של מכון איילון אנחנו מצדיעים לה ולכל הנשים שהקימו כאן מדינה במו ידיהן, בין אם בקו האש ובין אם בבטן האדמה.



תשובה לשאלת חודש קודם: 3 דקות - זה הזמן שלקח לעובדי המפעל לרדת למפעל.

יודעים את התשובה לשאלת החודש החדשה?
היכנסו לדף הפייסבוק של מוזיאון מכון איילון וענו